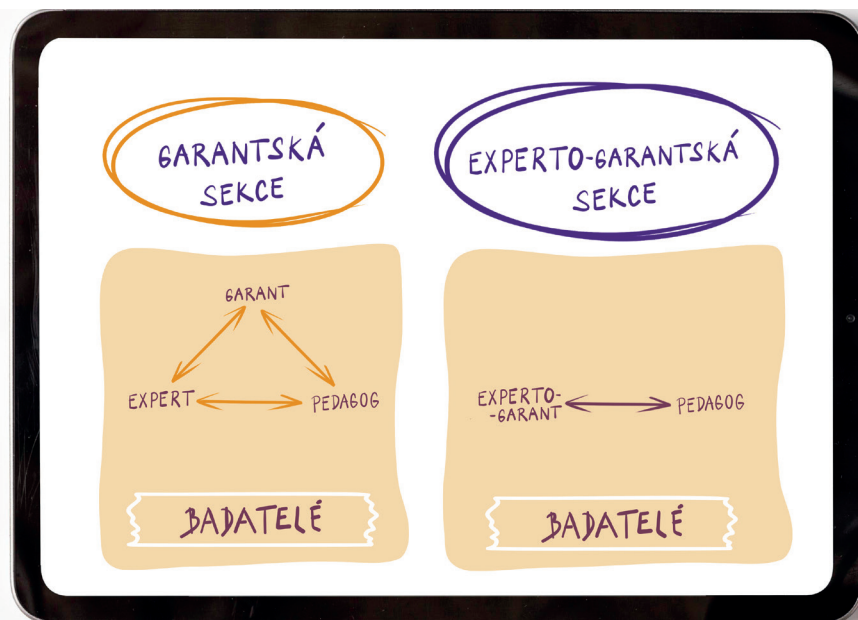

T-EXPEDICE JESENÍKY

VYZNEJ SE V ROLÍCH SNADNO A RYCHLE

Jeden z krátkých dokumentárních filmů vzniklých v průběhu T-expedice Jeseníky označil strukturu rolí v tomto vzdělávacím programu jako „složitý kastovní systém“. Tento dokument vznikl pro to, aby bylo možné se v rolích trochu lépe vyznat.

Jádrem vzdělávacího a výzkumného programu je tým, v žargonu T-expedice Jeseníky tzv. **badatelská sekce**. Ta má dva základní typy. Buďto je „garantská“ nebo je „experto-garantská“. Pokud je „garantská“, výzkumný záměr řídí garant z řady studentů ve věku přibližně 15 až 22 let. Pokud je expertogarantská, výzkumný záměr řídí „expertogarant“, což je nejčastěji vysokoškolsky vzdělaná osoba se zkušeností v oboru. Vizte následující schéma:

Pojďme si nyní nadefinovat role, uvedeme si jejich úkoly a povinnosti. Je to důležité, abychom si vzájemně při badatelské práci nelezli navzájem do zelí a abychom věděli, jak můžeme k dobrému fungování sekcí co nejvíce přispět.

GARANT SEKCE

(obvykle student střední či vysoké školy ve věku 15 až 22 let)

- **přichází s myšlenou badatelského výzkumu**, či přejímá badatelský nápad z regionu a rozvíjí ho, tým organizátorů mu zajišťuje experta a pedagoga
- **společně s pedagogem a expertem chystá a vede online přípravu** (dle potřeby přibližně 6 setkání, minimálně však 4, a to před prezenční částí T-expedice Jeseníky), v ní seznamuje badatele s plánovaným výzkumem, vybavuje je znalostmi a dovednostmi tak, aby po příjezdu na prezenční akci byli badatelé zorientovaní a připraveni ujmout se svých úkolů
- **nastavuje kritéria online přípravy** a spolu s pedagogem rozhoduje o přizvání badatelů do prezenční části T-expedice Jeseníky
- **odpovídá za to, že sekce má realizovatelný záměr a dráhu** od přípravy po výstupy
- **na prezenční části akce řídí a vede badatelskou sekci**, rozděljuje úkoly, hlídá jejich naplňování; činí to tak, aby dostal svému jménu, tj. aby garantoval vznik relevantních výstupů (prvním z nich je minimálně poster představený na závěrečné poster konferenci v rámci prezenční části akce)
- **dohlíží na scénář každodenních briefingů** na prezenční části a akce a hlídá, aby výstupy sekce na briefingu byly kvalitní a aby na nich dostali prostor zejména badatelé
- **ve spolupráci s pedagogem** řeší případně osobní či týmové problémy v sekci
- **ve spolupráci s expertem** řeší případně odborné a metodické problémy v sekci

EXPERT SEKCE

(nejčastěji vysokoškolsky vzdělaný expert v příslušném oboru)

- **přináší odborné know-how, metody, standardy vědecké práce** (jak sbírat data, jak vyhodnocovat, co je „důkaz“ atd.), podílí se na online přípravě i prezenční části

- **pomáhá formulovat výzkumné otázky a hlídá odbornou správnost interpretací výsledků**
- **konzultuje klíčové části programu** (terén, laboratoř, archiv, knihovna, depozitář, workshopy, ukázky apod.)
- **konzultuje strukturu posteru a připomínkuje vědecký obsah** (co je podstatné a co už je balast, metodika, odborné výstupy)
- **je vědeckou tvář badatelské sekce** (závěrečná prezentace, případný článek / další výstup v létě)

PEDAGOG

(pedagogický doprovod)

- **hlídá „rámec“ práce**: bezpečnost, režim, docházku, chování badatelů, komunikaci s organizátory (ubytování/strava/doprava)
- **pomáhá skupině fungovat**: tempo práce, zapojení všech, podpora týmové spolupráce; při správném fungování pedagoga každý člen týmu ví, co má dělat a co ne
- **spolupracuje s expertem a pomáhá mu efektivně vyvažovat odbornost**, tj. někdy „brzdí“ experta, pokud tento klade přílišné nároky, případně jej vyzývá, že může na odbornosti přidat
- **stojí za garantem jako „pevná zed“**, o kterou se může kdykoliv opřít
- **zajišťuje praktické věci sekce** (pomůcky, výjezdy, hlášení balíčků do terénu, návraty, pitný režim, zranění, komunikace s rodiči, terénním sekcím připomíná riziko spjaté s klíšťaty apod.)
- **spolupodílí se na online přípravě** (organizace online meetů, evidence účasti, základní komunikace)

- **podporuje přípravu výstupů** (briefingy, poster, u něhož hlídá hlavně srozumitelnost i pro neodborníky)
- pokud to není domluvené s garantem/expertogarantem, **nepřebírá práci za badatele a nezapojuje se přímo do výzkumných aktivit**
- **vykonává pedagogický dohled** v rozsahu odpovídajícím právním předpisům a pokynům organizátora a dle právních předpisů také postupuje v situacích, které mohou mít vliv na bezpečnost nebo zdraví účastníků

BADATELÉ

- **aktivně se účastní online přípravy** (docházka, úkoly, domluvené výstupy)
- **v prezenční části aktivně pracují v týmu na výzkumném záměru** v souladu s metodami a cílem, svými podněty, otázkami a interpretacemi výsledků rozvíjí záměr co do hloubky, šíře i interdisciplinárních souvislostí
- **plní úkoly dané garantem/expertogarantem**, tj. např. sbírají data, materiál (terén, laboratoř, archiv, pozorování), učí se metody, aplikují je, vyhodnocují výsledky, připravují poster apod.
- **připravují briefingy dle pokynů garanta/expertogaranta a také výsledky pro závěrečnou prezentaci** (poster + případné ukázky jako film/animace/předměty/projekce apod.)

- **dodržují pravidla pobytu a bezpečnosti** (režim základny, pohyb mimo program), respektují pokyny dalších členů badatelské sekce po práci v sekci
- **jsou povinni řídit se pokyny pedagogů, organizátorů a dalších odpovědných osob** v rozsahu souvisejícím s bezpečností a organizací akce

EXPERTOGARANT

(či garantoexpert, to je vlastně jedno)

- **Zpravidla vysokoškolsky vzdělaný odborník**; jeho role spojuje vedení badatelského procesu a odborné zajištění.
- **přichází s myšlenkou badatelského výzkumu či přejímá badatelský nápad** z regionu a rozvíjí ho; přináší odborné know-how, metody a standardy (jak sbírat data, jak je vyhodnocovat a co je „důkaz“)
- **společně s pedagogem chystá a vede online přípravu** (6 až 12 setkání před prezenční částí T-expedice Jeseníky), v ní seznamuje badatele s plánovaným výzkumem, vybavuje je potřebnými znalostmi a dovednostmi a formuluje výzkumné otázky
- **nastavuje kritéria online přípravy a spolu s pedagogem rozhoduje o přizvání badatelů** do prezenční části T-expedice Jeseníky
- **odpovídá za to, že sekce má realizovatelný záměr** a jasnou dráhu od přípravy po výstupy; hlídá odbornou správnost interpretací a směřování výzkumu
- **na prezenční části akce řídí a vede badatelskou sekci**, rozděluje úkoly, hlídá jejich naplňování a průběžně řeší odborné a metodické otázky; konzultuje klíčové části programu (terén, laboratoř, archiv, workshopy apod.)
- **garantuje vznik relevantních výstupů sekce** (minimálně poster představený na závěrečné poster konferenci), ve spolupráci s badateli určuje strukturu posteru a jeho vědecký obsah
- **připravuje scénář každodenních briefingů** na prezenční části a hlídá jejich kvalitu a odborný přínos, přičemž dbá na to, aby na nich dostávali prostor zejména badatelé

- ve spolupráci s pedagogem řeší potenciální osobní či týmové problémy v sekci
- je tváří odbornosti navenek a podílí se na prezentaci výsledků (závěrečná prezentace, případný článek či další výstup po skončení akce)

To je pět (resp. v první variantě 4) základních rolí v T-expedici Jeseníky. Pojďme si však alespoň pro představu nadefinovat i role další.

ORGANIZÁTOŘI

(management)

- sestavují koncepci, zajišťují financování, partnery a celkový rámec akce
- nastavují pravidla a standardy, udělují pokyny k modulům (online příprava, briefingy, role v týmu, očekávané výstupy, poster konference, poster - loga ad.), vydávají závazné pokyny k zajištění bezpečného a řádného průběhu akce

- zasazují práci sekcí do širšího odborného a regionálního kontextu a komunikují smysl akce navenek, realizují PR pro akci
- rozhodují o otázkách průběhu akce a řeší výjimečné situace (změny programu, kapacity, výjimky z režimu)
- podporují dlouhodobý rozvoj T-expedice Jeseníky a kontinuitu mezi jednotlivými ročníky
- zajišťují ubytování účastníků a provoz na základně a koordinují stravování včetně balíčků do terénu a dietních potřeb
- kontrolují počty účastníků po ukončení online přípravy a zajišťují administrativní přehled

- plánují a koordinují dopravu a přesuny sekcí (auta, řidiči, trasy, kapacity)
- řeší provozní a technické záležitosti na místě (klíče, čipy, wifi, pravidla pohybu, večerní režim)
- komunikují podmínky pohybu mimo základnu a zajišťují související administrativu
- sbírají zpětnou vazbu z jednotlivých ročníků a akci aktualizují, spravují www stránky

ZDRAVOTNÍK

- pověřená osoba s odpovídajícím proškolením v první pomoci odpovědná za zdravotní dohled a prevenci rizik během T-expedice Jeseníky stejně jako za administrativu s tematikou spjatou
- zajišťuje základní zdravotní dohled nad účastníky během celé prezenční části akce a je kontaktní osobou při zdravotních obtížích, garantuje, že všichni účastníci akce na něj obdrží kontakt; na úvod akce sdělí základní zásady pro ochranu zdraví a další vhodná pravidla
- poskytuje základní první pomoc při úrazech či náhlých zdravotních potížích a zajišťuje další postup (klidový režim, návrat na základnu, kontaktování lékaře nebo záchranné služby), je vždy na telefonu pro případ, že badatelské sekce jsou mimo základnu a je připraven poskytovat pohotovostní rady k zajištění nezbytných opatření
- eviduje nezbytné zdravotní informace účastníků (alergie, pravidelná medikace, dietní omezení) v rozsahu nutném pro bezpečný průběh akce a v souladu s pravidly ochrany osobních údajů
- spolupracuje s pedagogy, garanty/expertogaranty a organizátory při řešení zdravotních situací a při zajištění bezpečnosti během aktivit na základně i v terénu
- kontroluje a doplňuje vybavení lékárníček a dohlíží na dostupnost základního zdravotnického materiálu
- doporučuje preventivní opatření a upozorňuje na zdravotní rizika (pitný režim, ochrana proti slunci a chladu, únava, kontrola klíšťat, bezpečnost v terénu)

- **podílí se na řešení mimořádných situací** a zajišťuje komunikaci s rodiči či zákonnými zástupci v případě vážnějších zdravotních událostí
- **vykonává svou činnost v rozsahu první pomoci a neodpovídá za poskytování odborné zdravotnické péče**; v případě potřeby vždy zajišťuje přivolání odborné zdravotnické služby

PEDAGOG – POZOROVATEL

- **pedagog nebo pracovník ve vzdělávání či i nadšenec v oblasti vzdělávací a badatelské práce** s dětmi, který se účastní T-expedice Jeseníky za účelem pozorování badatelského procesu a přenosu zkušeností do své praxe (výuka, kroužek aj.), event. se účastní za účelem seznámení se s projektem tak, aby v příštích letech plnohodnotně obstarával roli pedagoga badatelské sekce
- **účastní se vybraných částí programu** v online přípravě i prezenční části a seznamuje se s principy badatelské práce, organizací sekcí a metodami práce s nadanými žáky
- **sleduje průběh práce badatelských sekcí**, roli jednotlivých aktérů a dynamiku skupiny s cílem porozumět procesům učení
- **účastní se setkání pedagogů**, reflexí nebo kulatých stolů, zapojuje se do diskuzí o metodách a vzdělávacích přístupech a sdílí své postřehy a zkušenosti, poskytuje zpětnou vazbu organizátorům
- **do práce týmů vstupuje pouze po dohodě s garantem/expertogarantem**

METAPEDAGOG

(či metapsycholog)

- **pedagog, psycholog nebo pracovník ve vzdělávání či i nadšenec v oblasti vzdělávací a badatelské práce** s dětmi, který se účastní práce všech sekcí T-expedice Jeseníky, a to v online přípravě i na prezenční části
- **podporuje zdárný průběh příprav i vlastní realizaci akce**, využívá své znalosti a zkušenosti s t-expediční prací i s prací s nadanými žáky a facilituje průběh odborné i sociální báze T-expedice Jeseníky
- **vytváří podporu zejména nových účastníků T-expedice Jeseníky** bez předchozích zkušeností s akcí, hledá multidisciplinární vazby a pomáhá s hledáním nových otázek
- **srozumitelným způsobem podává zpětnou vazbu k pedagogickým a odborným vrstvám sekcí**, a to zejména pedagogům a garantům, event. expertogarantům
- **podporuje pedagogy i další členy sekcí** v metodické práci s rozvojem nadání i rozvojem osobností jednotlivých badatelů, potažmo ale také garanta

vlasti
vědné muzeum
jesenícka

www.texpedicejeseniky.cz

NA ZÁVĚR TROCHU PRÁVNÍČINY, ANEB JAKÝ JE TAKÉ ÚČEL TOHOTO DOKUMENTU

Organizátoři akce uzavírají s partnery smluvní vztahy. Potvrzením objednávky (v případě zapojení se OSVČ) či podepsáním dohody o provedení práce či dohody o pracovní činnosti v případě fyzické osoby se osoba jednoznačně přihlašuje k prostudování

tohoto dokumentu a k respektování uvedeného. Vymezení rolí v tomto dokumentu představuje základní rámec odpovědností a nenahrazuje konkrétní pokyny organizátorů vydané v průběhu akce.

PRÁVNÍ ZÁVAZNOST A SMLUVNÍ CHARAKTER DOKUMENTU

Tento dokument představuje vymezení rolí, práv a povinností osob zapojených do realizace T-expedice Jeseníky a tvoří nedílnou součást smluvního vztahu mezi organizátorem a pracovníkem či dodavatelem. Dokument je přílohou dohody o provedení práce (či dohody o pracovní činnosti) nebo závazné objednávky a je závazný v rozsahu odpovídajícím vykonávané roli. Podpisem dohody nebo potvrzením objednávky pracovník či dodavatel potvrzuje, že se s tímto dokumentem seznámil, jeho obsahu porozuměl a zavazuje se jej dodržovat. Současně se zavazuje vykonávat činnosti s odbornou péčí, v souladu s pokyny organizátorů a v rozsahu odpovídajícím vymezení jeho role. Porušení povinností vyplývajících z tohoto dokumentu může být posuzováno jako porušení smluvních povinností se všemi z toho vyplývajících právními důsledky. Osoby zapojené do

T-expedice Jeseníky jsou povinny postupovat tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, majetku ani dobrém jménu organizátora, a jsou povinny dodržovat pokyny organizátorů a dalších odpovědných osob. Zavazují se poskytovat potřebnou součinnost při zajištění řádného průběhu akce, bezodkladně informovat o vzniklých rizicích či mimořádných situacích a dodržovat pravidla bezpečnosti, ochrany zdraví a ochrany osobních údajů.

Tento dokument doplňuje práva a povinnosti vyplývající z příslušných právních předpisů a uzavřených smluvních vztahů a neomezuje odpovědnost osob stanovenou obecně závaznými právními předpisy. V případě nejasností při výkladu tohoto dokumentu je rozhodující stanovisko organizátora T-expedice Jeseníky.

